

Litteraturoversigter

Bog anmeldelse

Anders Ølgaard: *The Danish Economy*. Commission of The European Communities, Collection Studies, Economic and Financial Series No. 14, Brussels 1979.

Denne anmeldelse har i hvert fald en ting til fælles med det anmeldte værk, nemlig at også den er stærkt forsinket. Ligheden hører måske op, når man om værket må konstatere: Bedre sent end aldrig.

Det drejer sig nemlig om en helstøbt bog, som giver et virkelig godt overblik primært over den periode i dansk økonomi, som lå umiddelbart før den danske tilslutning til Fællesmarkedet. Især i forbindelse med beskrivelsen af erhvervene kastes blikket dog også længere tilbage i tid. Endelig afsluttes bogen med en beskrivelse og analyse af perioden 1973-1977, hvor dansk økonomi bevægede sig fra vækst til recession.

Ved sammenligning af især dette sidste afsnit med den nuværende danske økonomiske situation bliver man slået af, hvor voldsomme forringelser, der er sket siden da. Dengang havde problemerne trods alt ikke bidt sig så fast, som de synes at have gjort siden da. Det var et helt nyt fænomen, at arbejdsløsheden var nået op på 6-7 pct., og at betalingsbalanceunderskuddet havde nærmet sig en halv snes mia. kr. Statsgælden var kun nået op på omkr. 30 mia. kr., og udlandsgælden androg - efter nutidige forhold - beskedne 40-50 mia. kr. Når perioden i kapiteloverskriften hedder: »Fra vækst til recession« funderer man på, hvad man skal

sige om de sidste 6-7 år. Allerede for den foregående periode opregnes en række »discomforting features«, hvoraf det værste er en utilstrækkelig udbygning af betalingsbalanceerhvervene. Man må nok sige, at det er gået endnu værre siden da. Det ville være morsomt at læse Ølgaards beskrivelse og analyse af de senere års udvikling.

Det er bevidst, at både beskrivelse og analyse fremhæves i denne forbindelse. Det er nemlig tydeligt, at analyse og beskrivelse kombineres i bogen. Hertil kommer, at Ølgaard heller ikke er bange for at tage stilling til problemerne. Jeg er helt enig med ham i, at det ikke er tilstrækkeligt, at beskrivende stof forklarer, *hvordan* forholdene på et område er. Det er nødvendigt også at rejse spørgsmål af typen: *hvorfor*, *hvilke virkninger* og *hvor (u)ønsket* - i tilknytning til den stedfundne udvikling. Hele dette analytiske approach er uden tvivl præget af Ølgaards mangeårige virke som lærer i både teoretisk og beskrivende økonomisk stof. Det er vist en almindelig erfaring, at skal man have en chance for at fastholde studerendes interesse for empirisk stof, må man forsøge at gøre det levende (man var næsten fristet til at sige »problemorienteret«, hvis ikke den slagordsmæssige anvendelse af dette ord efterhånden havde slidt det noget ned). Selv om man selvfølgelig i en undervisningssituation må supplere en fremstilling som den foreliggende med viden om, hvorfra de talmæssige oplysninger kommer, hvor pålidelige de er, og hvordan man skaffer dem til veje, er der

Litteraturoversigter

Bog anmeldelse

Anders Ølgaard: *The Danish Economy*. Commission of The European Communities, Collection Studies, Economic and Financial Series No. 14, Brussels 1979.

Denne anmeldelse har i hvert fald en ting til fælles med det anmeldte værk, nemlig at også den er stærkt forsinket. Ligheden hører måske op, når man om værket må konstatere: Bedre sent end aldrig.

Det drejer sig nemlig om en helstøbt bog, som giver et virkelig godt overblik primært over den periode i dansk økonomi, som lå umiddelbart før den danske tilslutning til Fællesmarkedet. Især i forbindelse med beskrivelsen af erhvervene kastes blikket dog også længere tilbage i tid. Endelig afsluttes bogen med en beskrivelse og analyse af perioden 1973-1977, hvor dansk økonomi bevægede sig fra vækst til recession.

Ved sammenligning af især dette sidste afsnit med den nuværende danske økonomiske situation bliver man slået af, hvor voldsomme forringelser, der er sket siden da. Dengang havde problemerne trods alt ikke bidt sig så fast, som de synes at have gjort siden da. Det var et helt nyt fænomen, at arbejdsløsheden var nået op på 6-7 pct., og at betalingsbalanceunderskuddet havde nærmet sig en halv snes mia. kr. Statsgælden var kun nået op på omkr. 30 mia. kr., og udlandsgælden androg - efter nutidige forhold - beskedne 40-50 mia. kr. Når perioden i kapiteloverskriften hedder: »Fra vækst til recession« funderer man på, hvad man skal

sige om de sidste 6-7 år. Allerede for den foregående periode opregnes en række »discomforting features«, hvoraf det værste er en utilstrækkelig udbygning af betalingsbalanceerhvervene. Man må nok sige, at det er gået endnu værre siden da. Det ville være morsomt at læse Ølgaards beskrivelse og analyse af de senere års udvikling.

Det er bevidst, at både beskrivelse og analyse fremhæves i denne forbindelse. Det er nemlig tydeligt, at analyse og beskrivelse kombineres i bogen. Hertil kommer, at Ølgaard heller ikke er bange for at tage stilling til problemerne. Jeg er helt enig med ham i, at det ikke er tilstrækkeligt, at beskrivende stof forklarer, *hvordan* forholdene på et område er. Det er nødvendigt også at rejse spørgsmål af typen: *hvorfor*, *hvilke virkninger* og *hvor (u)ønsket* - i tilknytning til den stedfundne udvikling. Hele dette analytiske approach er uden tvivl præget af Ølgaards mangeårige virke som lærer i både teoretisk og beskrivende økonomisk stof. Det er vist en almindelig erfaring, at skal man have en chance for at fastholde studerendes interesse for empirisk stof, må man forsøge at gøre det levende (man var næsten fristet til at sige »problemorienteret«, hvis ikke den slagordsmæssige anvendelse af dette ord efterhånden havde slidt det noget ned). Selv om man selvfølgelig i en undervisningssituation må supplere en fremstilling som den foreliggende med viden om, hvorfra de talmæssige oplysninger kommer, hvor pålidelige de er, og hvordan man skaffer dem til veje, er der

ingen tvivl om, at Ølgaards fremstillingsmåde er den for faget rigtige.

Alt i alt finder jeg derfor bogen overordentlig værdifuld som supplerende oversigt over den danske økonomis struktur og funktionsmåde og som et naturligt udgangspunkt for diskussion om disse emner også uden for den snævre kreds af økonomistuderende. Skulle jeg fremhæve et par områder, hvor samspillet mellem teori og empiri er særligt tydeligt, ville jeg nævne det indledende kapitel om strukturelle problemer i dansk økonomi samt afsnittene om beskrivelse og vurdering af den økonomiske politik. I førstnævnte kapitel præsenteres Ølgaards gamle kæphest (jeg tror egentlig ikke, Ølgaard bliver fornærmet over denne betegnelse) om sektorvise produktions- og realindkomstspørgsmål og dermed sektorbytteforhold. I sidstnævnte afsnit nyttiggøres gang på gang det materiale og de erfaringer, som hans arbejde i Det økonomiske Råd indebar. Det er selvfølgelig en smags sag, hvad man især skal fremhæve, men selv har jeg fundet behandlingen af monetære forhold og begreber mest givende. Man kan let løbe sur i alle de beholdninger og strømme, som er internt i den private sektor og mellem denne og omverdenen. Her er Ølgaards fremstilling en værdifuld vejviser.

Det falder selvfølgelig uden for rammerne af en bog som den foreliggende at benytte Ølgaards realindkomst- og realproduktionsdata (og for den sags skyld også monetære data) i et mere formaliseret modelapparat, men det ville være spændende at se resultaterne heraf. Men dette kan naturligvis ikke være et egentligt kritikpunkt. Det har jo ikke været en model for Danmark, der har skullet konstrueres og præsenteres i bogen.

Erik Gørtz

Økonomisk Institut, Københavns Universitet

Modtagne danske bøger

Generel økonomisk teori

Matthiessen, Lars: *Er Keynes død?* Noter fra Institut for Nationaløkonomi og Sociologi, Odense Universitet, 5/1983. Odense 1983. 7 pp.

Økonomisk vækst. Økonomisk politik og planlægning.

Konjunktur Borgerløn og beskæftigelse.

Red. af Borgerløngruppen i København. København: Midteroprørets Informationscenters Forlag, 1983. 120 pp.

Dansk økonomi maj 1983. Udg. af Det økonomiske Råds formandskab. København: Direktoratet for Statens Indkøb, 1983. 127 pp.

Hoff, Niels: *Borgerstipendiet - den liberale velfærdsmodel.* Haarby: Forlaget i Haarby, 1983. 45 pp.

Hovedstadsrådet. Hovedstadsområdet. Betænkning afgivet af kommissionen om hovedstadsrådet. Betænkning, 988. København: Direktoratet for Statens Indkøb, 1983. 257 pp.

Økonomisk Oversigt oktober 1983. Udg. af Det økonomiske Sekretariat. København: Direktoratet for Statens Indkøb, 1983. 72 pp.

Penge og finanser

Brink, Helge: *Statsbankerot?* Ålborg: Aalborg Universitetsforlag, 1983. 124 pp. Kr. 79,00.

Kommunal budgetredegørelse 1983. København: Kommunernes Landsforening, 1983. 77 pp. Kr. 85,00.

Oversigt over finanslovsforslaget for 1984. Budgetdepartementet, Småtryk 33. København: Budgetdepartementet, 1983. 55 pp.

International økonomi

Engberg-Pedersen, Poul: *The United Nations and political intervention in international eco-*